

Anteckningar från Hornborgarådets möte, 8/10 2015

Deltagare: Magnus Sundén och Klara Börjesson Ahlqvist, Falköpings kommun
Marie Wennerholm, Åsa Jellinek, Skara kommun, Maria Comstedt, affärsutvecklare
Hornborgasjön, Helena Dahlström, projektledare Östen, Kristofer Svensson och Rune Skogsberg, Mariestads kommun, Annie Jonsson, Högskolan i Skövde, Hans-Åke Persson, VG regionen, Lisbeth Schultze, Lars Jacobzon, Anders W Bergström och Jörel Holmberg, Länsstyrelsen.

1) Välkommen och presentation

Lisbeth Schulzte hälsade alla välkomna till mötet. Presentation laget runt. Jörel presenterade hembygdsgården Logården samt de två skyddade områden som finns vid sjön Östen; naturreservat Logården och naturvårdsområdet Östen.

2) Sjön Östen, aktiviteter i påbörjat LONA-projekt, *Helena D*

Helena arbetar under året som projektledare för ett nystartat LONA projekt. Bakgrunden är stickmyggsproblematik runt sjön som drabbar både djur o människor. Projektet är på totalt 1,7 Mkr och innefattar bl a mycket fräsning av tuvor runt sjön. I år har man inom projektet fräst 72 ha. Samma ytor ska fräsas ytterligare tre år. Just nu pågår buskröjning. Fräsningen gör att fåglarna kommer tillbaka.

Inom projektet frågar man sig vad som händer när projektet är slut? Det krävs ca 500 betande djur f a hålla markerna öppna runt sjön. Alla tre kommuner kommer att träffas f a diskutera framtidsfrågan. Vilka djur fungerar bäst på dessa fuktiga marker? Det skulle vara bra att testa under årets gång.

De senaste tre åren har det varit väldigt lite mygg vid sjön. Myggen stoppas troligen av kylan. Men kommunerna har köpt in 46 myggfällor för att kunna mäta hur mycket mygg det är. I år var det bara totalt 2 hekto! Kommunerna vill helst lösa myggproblematiken genom ekosystembaserade lösningar, inte spridning av gifter. Det finns några entusiaster i området som gör stora insatser. SVA (Statens veterinärmedicinska anstalt) ska hjälpa till att artbestämna de mygg som samlats in.

3) Fördjupat samarbete området runt Hornborgasjön/Varnhem, *Maria Comstedt*

Det fördjupade samarbetet handlar ffa om att förbättra, affärsutveckla och besöksutveckla. Maria är nyanställd som projektledare under 2 år och arbetar 2 dagar/vecka i projektet. Styrgruppen för projektet består av berörda chefer i kommunerna Falköping, Skara och Skövde, medan arbetsgruppen består av berörda turistchefer. Maria har satt sig in i vad som gjorts och börjat bena i vad det egentligen är som vi behöver göra. Kan vi hitta nya produkter och/eller utveckla befintliga som går i takt med naturvärdena? Hur utvecklar vi evenemanget Trandansen till ett exportmoget evenemang med ett förstärkt och kvalitetssäkrat utbud, tydligare organisation och utvecklat samarbete mellan aktörer?

4) Turistväg Karleby – sjön Östen, Klara Börjesson-Ahlqvist

Frågan om en turistväg mellan Hornborgasjön och Östen var uppe redan för ca tio år sedan, men då var det nationella arbetet inte klart, så man kom inte vidare. Den nu föreslagna sträckningen börjar i Karleby (öster om Falköping), går förbi Ekornavallen, Hornborgasjön och Varnhem, genom Valle och norrut till Vads kyrka (söder om Töreboda). Längs vägen föreslås fem informationsplatser. Turistvägen är förankrad med Trafikverket och förankring pågår nu med lokalbefolkningen via hembygdsföreningar och intresseföreningar. Ansökan till Trafikverket planeras att skickas in innan årsskiftet och beslut väntas under våren. Finansieringsfrågan är inte klar, kommunerna tittar på olika alternativ.

Definition Turistväg

Turistväg är en väg som är utvald som intressant för turister att åka på och uppleva speciella turistattraktioner. Trafikanterna får hjälp att hitta dessa turistvägar tack vare att dessa skyltas med speciella vägmärken som i Europa består av bruna skyltar med en speciell symbol. I bland annat Sverige, Storbritannien och Danmark visas ibland en vit blomma. Kännetecknet är dock den bruna skyltningen med vit text.

De har ofta särskilda namn som valt av kommuner, regioner eller andra organisationer för att verka lockande. Sådana turistvägar finns i många länder.

5) Uppdatering förnyelseprojektet vid Hornborgasjön, Anders B

I år har det varit 45 000 besökare i det nya naturumet, som invigdes i våras. Vid Trandansen, som också fräschades upp inför våren, har vi räknat in 130 000 besökare. Under våren var det också rekordmånga tranor och vi körde ut 160 ton korn till dem.

Förnyelsearbetet fortsätter, just nu ligger café och hörsal samt kontorsdel ute för anbud. Byggstarten är planerad till maj 2016. Tanken är att byggnaden ska vara klar januari -17, så den kan öppnas inför transäsongen 2017. Även personalutrymmen vid Trandansen behöver ses över.

Gömslena har i princip varit fullbokade under säsongen! Ett gömsle kostar 850kr/natt. Det finns dessutom ett gömsle som är anpassat för filmning. Flera filmteam var på plats i våras och ett tyskt filmteam har redan bokat inför nästa år.

Det var 40 000 fåglar i sjön vid den senaste räkningen! Dessutom har det varit ca 10 000 tranor vid sjön nu på hösten. Även här har vi ett nytt rekord; mer än 10 000 tranor under en dryg veckas tid.

6) Uppdatering besöksmålet Varnhem, Lars Jacobzon / Marie Wennerholm

Utgrävningsplatsen i Varnhem är nu blottlagd efter att de lecakulor som skyddat den är borttagna. Göteborgs universitet har under hösten kurser och arkeologiska utgrävningar i området. De har bl a funnit en stor vikingatida boplats intill lämningen av den tidiga kyrkan. Arkeologer har hittat lämningar efter stor byggnad, ytterligare gravar samt brända ben.

Ritningar för överbyggnaden är nu i princip färdiga och planerad byggstart är april 2016.

Ytterligare destinationsutveckling pågår (våtmark, entrén, parkeringen, kyrkparken, tillgänglighetsanpassning) Utöver detta finns det fler utvecklingsspår; pilgrimscentrum, brunvit turistväg, Tre berg (cykellopp), ÅVS (åtgärdsvalsstudie) samt FÖP Varnhem-Ljungstorp.

7) Nytt Interreg projekt vid Hornborgasjön och Östen?, Klara Börjesson

Ahlqvist/Hans-Åke Persson

Kommunerna har börjat fundera över möjligheten att söka projektpengar från EU för att delfinansiera utvecklingen av området Hornborgasjön-Varnhem-Östen. Hans-Åke var därför inbjuden och redogjorde för möjligheterna.

EU har nyligen gått in i en ny programperiod; 2014-2020. För flertalet program är det ett mervärde om man arbetar tillsammans med andra länder. Sektorsprogrammen är tematiska (t ex LIFE) medan Interreg är gränsöverskridande. Interreg programmen har fyra huvudsakliga insatsområden (forskning, miljö/energi, hållbara transporter, gränshinder/sysselsättning) och är de mest intressanta programmen för vårt område. Nytt för programperioden är att projekten ska vara fokuserade/ ha konkreta insatser, ökade budgetar samt ansökan i två steg, vilket innebär en förenkling jmf med tidigare. Om projektansökan beviljas kan man räkna med ca 50-75% EU finansiering beroende på program.

Interreg Nordsjön - kan vara lämpligt för området. Utgångspunkt bör vara att skapa tillväxt och sysselsättning (program 1). Ansökan måste då koppla till företagande och entreprenörskap. Koppling näringsliv, offentlig sektor och gärna forskning/utveckling. Dessutom allmänheten.

Interreg Östersjön - lämpligast med program 1 eller 2 (utveckling eller förvaltning av naturresurser)

Interreg Europe – program 4 (natur- och kulturarvet) passar bra, men här är det oftast stor konkurrens, 280 ansökningar varav 80 utvalda till steg 2

Inom området har vi tidigare arbetat i Interreg projektet IIIB Östersjön Bird. Länsstyrelsen var då leadpartner, Klara och Annie fungerade då som två av fyra workpackage-koordinators. Bird var ett stort projekt, med 37 partners och innan det startades gjordes en grundlig förankring!

För Interreg är ansökningsomgång nr 2 (steg 1) vid årsskiftet, ev är denna deadline förskjuten ett par månader. En sådan ansökan kräver ca 1-2 mån heltidsarbete samt några resor för att få ihop partnerskap. I ansökan bör man klargöra vad man vill göra, hur det ska göras, presentera en grov budget, samt ha förslag till partners (behöver inte vara helt klart). Om vi skickar in en steg 1 ansökan och den beviljas, måste vi under nästa år arbeta vidare med en steg 2. Även om steg 1 ansökan beviljats utgår inga bidrag för att skriva steg 2.

Länsstyrelsen klargjorde att vi för närvarande inte har möjlighet att gå in med personal som kan ta fram en projektansökan. Vi är också tveksamma till om vi ska vara leadpartner i ett ev projekt. Länsstyrelsen kommer däremot troligen att ha möjligheter att gå in med medfinansiering i ett projekt om det skulle bli aktuellt.

Falköpings kommun tog på sig att ta med sig frågan hem och diskutera/förankra med berörda kommuner för att se om det finns intresse att gå vidare.

8) Övriga frågor

-

9) Nästa möte

Lisbeth avslutade med att tacka för ett intressant möte. Länsstyrelsen återkommer med förslag på datum för nästa möte, som förslagsvis kommer att bli före nästa års transäsong.

Anteckningar

Jörel Holmberg